

Ivan MACUT

Katolička Crkva i suvremeni ekumenski pokret

– Glas Koncila, Zagreb, 2019., 376 str.

Na području ekumenske teologije, na hrvatskom govornom području, ugledala je svjetlo dana knjiga *Katolička Crkva i suvremeni ekumenski pokret* kojoj je autor teolog i profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu ddr. sc. Ivan Macut. Naime spomenuta knjiga objavljena je 2019. godine u izdanju Glasa Koncila. Za knjigu se može reći da je svojevrzni nastavak knjige naslovljene *Suvremeni ekumenski pokret – Svjetske konferencije (1910. – 2013.). Pokret za život i djelovanje. Pokret za vjeru i ustrojstvo Crkve* koju je isti autor objavio 2017. godine. Tako, na neki način, i prva i druga knjiga predstavljaju opsežno istraživanje o suvremenom ekumenskom pokretu. Međutim ipak valja naglasiti da se autor u toj novoj knjizi, naslovljenoj *Katolička Crkva i suvremeni ekumenski pokret*, usredotočio na poseban način na stav Katoličke Crkve s obzirom na ekumenski dijalog te ulogu Katoličke Crkve u suvremenom ekumenskom pokretu.

Macut svojom knjigom želi ponajprije »zainteresiranim čitateljima prikazati ekumenski put Katoličke Crkve od sredine 19. stoljeća pa sve do naših dana«, a potom postavlja i drugi cilj, a to je »senzibilizirati našu crkvenu i ostalu javnost na veću ekumensku zauzetost« (str. 7.). Stoga se može ustvrditi da je

prvi cilj već postignut i opsežno prikazan u knjizi, a drugi cilj koji se odnosi na veću ekumensku zauzetost i to »kako će ta budućnost biti ovisi o svakom članu Kristove Crkve« (str. 7–8.).

Knjiga u dvanaest poglavlja donosi stav i ulogu Katoličke Crkve u suvremenom ekumenskom pokretu počevši od sredine 19. stoljeća pa do aktualne situacije i trenutačnoga stanja s obzirom na ekumenski dijalog. Tako na temelju djelovanja pojedinih papa autor prikazuje zauzetost i nastojanja Katoličke Crkve u suvremenom ekumenskom pokretu. U tom smislu autor ističe neke naglaske ekumenskoga djelovanja za vrijeme pontifikata pojedinih papa počevši od pape Pija IX. pa sve do aktualnoga pape Franje. Nezaobilazna i važna prekretnica Katoličke Crkve na putu ekumenskoga dijaloga svakako je i Drugi vatikanski koncil, što autor prepoznaje te se bavi suvremenim ekumenskim pokretom kroz dva razdoblja: prije i poslije Drugoga vatikanskoga koncila. Na taj je način knjiga jednim manjim dijelom usmjerena na pretkoncilski nastojanja (str. 9–40.), ali glavnina knjige odnosi se na koncilski i postkoncilski događanja (str. 41–340.).

Iako je Drugi vatikanski koncil donio do sada najznačajniju prekretnicu Katoličke Crkve s obzirom na ekumenski dijalog, ipak treba istaknuti da su i prije Drugoga vatikanskoga koncila postojala određena nastojanja i djelovanja Katoličke Crkve po pitanju ekumenskoga dijaloga. To prepoznaje Macut u svojoj knjizi u kojoj u prvim dvama

poglavljima obrađuje nastojanja i djelovanja Katoličke Crkve prije Drugoga vatikanskoga koncila te naglašava neke ključne elemente u pretkoncilskom ekumenskom nastojanju (str. 9–40.). Na taj način još bolje dolazi do izražaja ekumenska zauzetost Katoličke Crkve u kasnijem koncilskom i postkoncilskom vremenu.

Dakako da Koncil donosi brojne promjene po pitanju načela ekumenskog dijaloga te u Drugom vatikanskom koncilu možemo prepoznati i vidjeti novi ekumenski zamah (str. 41–66.). Upravo na tragu Drugoga vatikanskoga koncila djeluju postkoncilski pape na koje se Macut osvrće ističući njihove značajne pothvate u dijalogu prema drugim kršćanima. Osim djelovanja pojedinih papa nezaobilazna je činjenica nastanka mnogih dokumenata važnih za ekumenski dijalog, što autor prepoznaje i vrjednuje predstavljajući i ističući ponajprije temeljne naglaske dekreta o ekumenizmu *Unitatis redintegratio*, a potom i ostalih postkoncilskih dokumenata nastalih na tragu spomenutoga dekreta, a relevantnih za ekumenski dijalog kao što su *Direktorij za primjenu načela i normi o ekumenizmu* (str. 93–129.), *Zakonik kanonskoga prava* (str. 131–148.) i drugi dokumenti koji su bitno utjecali na ekumenska nastojanja Katoličke Crkve.

Budući da je Katolička Crkva tek na Drugom vatikanskom koncilu svoja vrata na poseban način otvorila ekumenizmu, logična je usmjerenost autora na postkoncilsko razdoblje, i na koncilске i postkoncilске dokumente

te na djelovanja postkoncilskih papa. Stoga ne smijemo zanemariti ni pothvate i djelovanja papa s obzirom na dijalog među kršćanima. Tako se Macut od postkoncilskih papa usmjerava na djelovanje pape Ivana Pavla I. (str. 175–179.), svetoga pape Ivana Pavla II. (str. 181–250.), potom pape Benedikta XVI. (str. 251–308.) i na koncu na djelovanje pape Franje (str. 309–338.). Svaki je od spomenutih papa na svoj način dao određeni doprinos ekumenskim nastojanjima svoga vremena, što je ostalo u baštinu i nama danas u obliku svojevrsnih svjedočanstava, smjernica i dokumenata.

Papa Ivan Pavao I. unatoč kratkom pontifikatu koji je trajao svega 33 dana, ipak je nastavio djelovati na tragu svojih prethodnika pape Ivana XXIII. i pape Pavla VI. Nakon njegova kratkoga pontifikata došao je Ivan Pavao II. koji je u razdoblju od 1978. do 2005. godine na razne načine pokazao svoju ekumensku zauzetost i svoj interes za dijalog među kršćanima. Taj je papa u mnogočemu unaprijedio ekumenski dijalog i suradnju među kršćanima. Upravo to prepoznaje i autor knjige promatrajući ekumensko djelovanje pape Ivana Pavla II. u pet cjelina i usmjeravajući svoj pogled posebno na njegove dokumente. Uz brojne susrete, geste, homilije i druge oblike ekumenskoga djelovanja pape Ivana Pavla II. istaknimo ovdje njegovu encikliku o ekumenskom nastojanju *Ut unum sint* koja je zapravo prva enciklika jednoga pape u potpunosti posvećena ekumenskom dijalogu. Nasljednik Iva-

na Pavla II. papa Benedikt XVI. svoje ekumensko zalaganje pokazuje ponajprije u svojim teološkim djelima, a potom kao pročelnik Kongregacije za nauk vjere i, u konačnici, za vrijeme svoga pontifikata. Nastavljajući kontinuitet svojih prethodnika, a u duhu Drugoga vatikanskoga koncila, pokazuje se također i ekumensko djelovanje aktualnoga pape Franje koji »poziva i ohrabruje svećenike, redovnike, redovnice i vjernike laike da daju svoj doprinos prevladavanju podjela« (str. 388.). U tom smislu svi su pozvani za zauzetost oko nastojanja na jedinstvu kršćana.

Na koncu knjige autor zaključuje: »Ekumenska svijest prožela je gotovo cjelokupni život i djelovanje Katoličke Crkve te s pravom možemo ustvrditi kako ekumenizam u Katoličkoj Crkvi nema alternative« (str. 339.). Osim toga važno je također istaknuti kako »svaka Crkva i crkvena zajednica koja sudjeluje u ekumenskom pokretu ima svoje nemjerljive zasluge u promicanju

ekumenskog zbližavanja i nastojanja oko postizanja vidljivog jedinstva« (str. 339.). Dakle na promicanje jedinstva kršćana pozvani su svi kršćani bez obzira kojoj Crkvi ili crkvenoj zajednici pripadali. Upravo ova knjiga može pridonijeti uočavanju promjene ekumenske svijesti u Katoličkoj Crkvi, što je također jedan korak u promicanju jedinstva.

U konačnici možemo reći da Macutova knjiga, uz već postojeću literaturu i autore koji su se bavili tom problematikom na hrvatskom govornom području, daje značajan uvid u ekumensku djelatnost i zauzetost Katoličke Crkve u suvremenom ekumenskom pokretu. Stoga je knjiga dragocjen doprinos koji može dobro poslužiti i pomoći svima onima koji se bave istraživanjem i pružavanjem ekumenske problematike. Dodajmo tomu da je knjiga lijepo obogaćenje ekumenske literature na hrvatskom jeziku i svakako je vrijedna čitateljske pozornosti.

Antun Japundžić